

Retorika za učitelje retorike

Na vsak način se strinjam s trditvijo, da bo retorika kot izbirni predmet »na šolah zaživela (le), če jo bodo najprej sprejeli učitelji.« (ŠR št. 15, str. 3) Vendar kot je učitelj imel možnost izbire, da se je samostojno in svobodno odločil za študij določenega predmetnega področja, je prav, da se tudi odloči, kateri izbirni predmet bo v devetletki poučeval.

Tako se bo učitelj novega izziva v obliki izbirnega predmeta lotil z dosti večjo mero pedagoškega entuziazma, ki ga bo gotovo prenesel tudi na učence, da bodo predmet sploh izbrali, oz. se ga učili z večjim veseljem.

Zavedam se sicer, da smo v prednosti učitelji, ki učimo na večjih šolah, saj imamo zaradi večjega števila zaposlenih tudi (večjo) možnost izbiranja med predmeti, ki bi jih želeli poučevati kot izbirne predmete. To velja tudi za retoriko.

Na OŠ Primoža Trubarja v Laškem slovenščino poučujemo tri učiteljice. Sama sem se odločila za retoriko, saj se mi je ta veščina zdela tako skrivnostna in neodkrita, da sem si jo želela poglobljeno spoznati. Poleg tega pa sem bila prepričana (kar sem še danes), da človek nikoli tako dobro ne govori, da ne bi mogel še bolje.

Šola, na kateri poučujem, sicer še ni vstopila v program devetletke, vendar smo postavili pri planiranju izobraževanja kot prednostno nalogo doizobraževanje učiteljev za izbirne predmete. V ta sklop izobraževanj pa seveda sodi izobraževanje za predmet retorika, ki je izbirni predmet in ga šola mora ponuditi.

Tako sem se v minulem šolskem letu (1999/2000) od 20. 4 –22. 4. kot ena izmed prvih 15 kandidatov na Pedagoškem inštitutu v Ljubljani udeležila seminarja Retorika za učitelje retorike. Program seminarja, ki ga je v 15. številki ŠR ga. Breda Senčar podrobno opisala, je bil resnično zelo zgoščen, zato tudi naporen, a nadvse zanimiv in poln resnične aktivnosti. Rada bi pohvalila organizacijo seminarja in g. Vlada Pirca, predavatelja dr. Rastka Močnika in ga. Barbaro Rebolj, zlasti pa še najdejavnjšega, dr. Igorja Ž. Žagarja, ki je znal poleg vsega poskrbeti še za sproščeno vzdušje.

Na seminar sem se odpravila z velikimi pričakovanji, ki so se uresničila, vrnila pa z zavestjo, da so pred menoj novi izzivi, s katerimi se želim spopasti.

Želela pa bi še poudariti, da sem se seminarja udeležila s precej zgrešeno predstavo o retoriki. Kot sem kasneje ugotovila, je bilo moje pojmovanje retorike zreducirano zlasti na zadnji dve dejanji téhne rhetorikè – na memorio (zapomnitev) in actio (izvedbo), torej zgolj na tisto (za poslušalca) zunanje in vidno. Po drugi strani pa je že

Aristotel dejal, da namen retorike ni govoriti lepo in pravilno, pač pa nam naj retorika pomaga najti prave argumente, jih razvrstiti in ubesediti. To pa je med drugim še en dokaz, da je bistvo retorike predvsem v prvih treh dejanjih napredujoče strukturacije: inventio (iznajdba; poiskati argumente), dispositio (ureditev; urediti argumente), elocutio (ubeseditev; način ubeseditve argumentov).

Diderot primerja retoriko s strojem za izdelovanje nogavic: pri vhodu je tekstilna surovina, pri izhodu pa že izdelane nogavice. Tako je tudi retorični stroj sestavljen iz množice konceptov, ki omogočajo priročno sestavo govora kot načina vplivanja na poslušalstvo. Nekateri pravijo, da se zaradi tega retorike kot veščine drži kanček cinizma, vendar mislim, da je pri vsem tem (zlasti pri delu z otroki) potrebno poudariti pozitivni namen in etično naravnost.

Retorika tako ostaja zelo uporabna (v govornem kot tudi v pisnem sporočanju) predvsem v argumentaciji in ubeseditvi teh argumentov. Zato bi bilo škoda, če bi ostala le znotraj osnovnošolskih zidov.

Dragica Brinovec

Laško, 5. 10. 2000